

Könyvtárhasználat

BLZS©

Azzal foglalkozunk, hogy a világban meglévő hasznos ismereteket hogyan gyűjtik, rendszerezik a könyvtárak. Hogyan lehet azokat ott megkeresni, milyen eszközökön tárolják, s hogyan dolgozhatjuk fel ezeket az ismereteket.

Az ismeretek hordozói

BLZS©

A gyakorlati kezelési és tárolási okokból az ismerethordozókat anyaguk szerint érdemes csoportosítani.

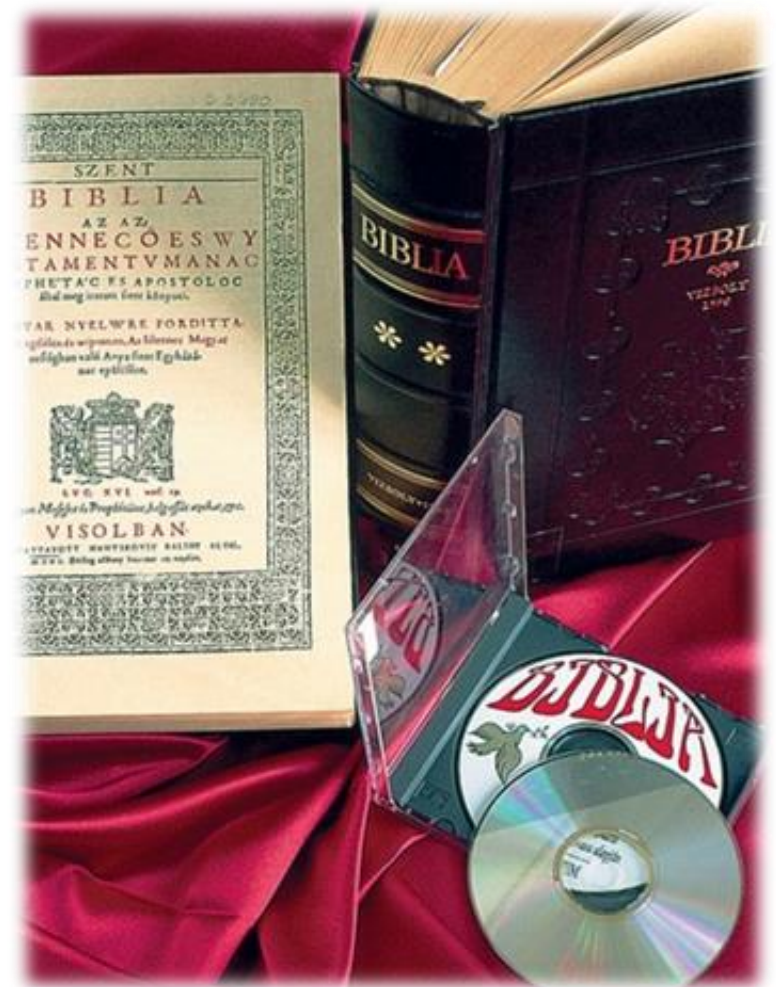
Ha a rögzítés, illetve a tárolás módjairól beszélünk, akkor a dokumentum kifejezést használjuk.

Az ismeretek hordozói

BLZS©

A hordozóanyag szerint megkülönböztetünk írásos, képi, audiovizuális és elektronikus dokumentumokat.

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

A dokumentumokat sokféle módon lehet csoportosítani ezen belül is. **Sokszor nehéz megvonni a határokat,** de segít a megértésben az alábbi felosztás, amelyben egy-egy példa jelzi, melyik csoportban mire gondolhatunk.

A könyvtárak és könyvtárosok nagyon régóta foglalkoznak információval. Eszközeik változnak, de a lényeg nem: segítenek többet megtudni a világról

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

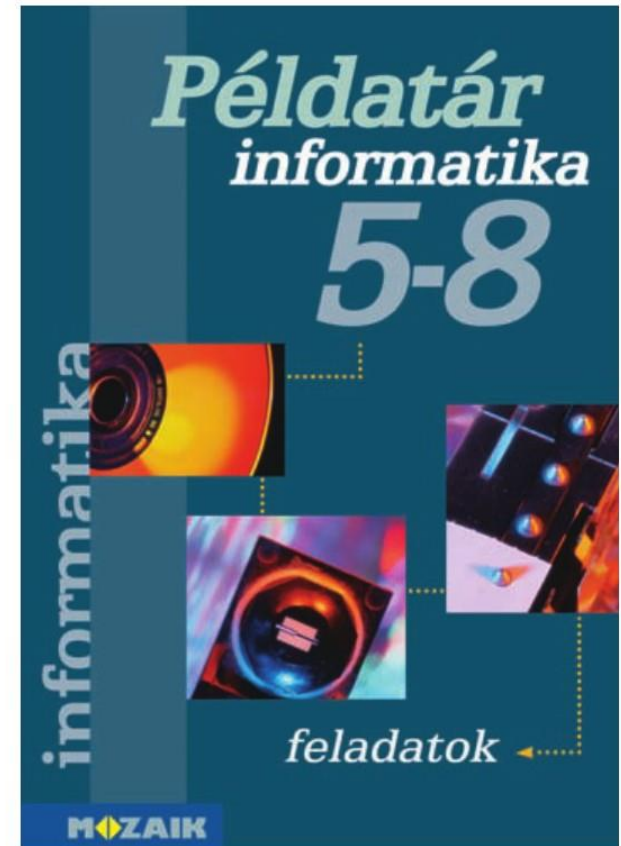
Kéziratos dokumentumnak tekinthetünk minden valóban kézzel írott írásművet. Ide tartoznak azok a dokumentumok is (függetlenül attól, hogy **kézzel, írógéppel vagy számítógéppel írták**), amelyeket nem adtak ki nyomtatásban, és nem is terjesztették.

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

Nyomtatott dokumentumnak számít a **nagyobb nyilvánosságnak szánt**, legtöbbször kereskedelemben is kapható összes **könyv, folyóirat és újság**.

Az Informatika példatár borítója

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

A **képi** dokumentumok azok, ahol a lényeg maga **valaminek az ábrázolása**, vagyis a **legfontosabb információt az hordozza**, amit a **kép, rajz stb. mutat**.

A Magyar Országos Levéltár adatbázisai - Netscape

File Edit View Go Communicator Help

Back Forward Reload Home Search Netscape Print Security Shop Stop

Bookmarks Location: <http://www.arcanum.hu/mol/lpext.dll/Mohacs/1?fn=main-h.htm&f=templates&tc=toc&2.0> What's Related

MŰKÖDTETI AVIGNONET POWERED BY NEXTpage

Keresés:

Mehet!

Válasszon űrlapot!

- Magyar Országos Levéltár
  - A középkori magyarország levéltári forrásainak adatbázisa
- Q szekció: DIPLOMATIKAI LEVÉLTÁR
- U szekció: DIPLOMATIKAI FENYKÉPGYŰJTEMÉNY

SÚGÓ = F1 • KERESÉS = CTRL+1, 2, 3 VAGY F2

A KÖZÉPKORI MAGYARORSZÁG LEVÉLTÁRI FORRÁSAINAK ADATBÁZISA

COPYRIGHT MAGYAR ORSZÁGOS LEVÉLTÁR 2001

arcanum adatbázis

SÚGÓ = F1 • KERESÉS = CTRL+1, 2, 3 VAGY F2

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

Audiovizuális (képes-hangos) dokumentumnak azokat mondjuk, amelyek **hangot őriznek** vagy ahol **egyszerre van jelen a kép és hang** is. Ide tartozik tehát pl. a **hangfelvétel, a film**. Az, hogy milyen típusú, milyen eszközzel kell megnézni, meghallgatni, az részletkérdés: lehet régi filmtekercs és modern DVD egyaránt. A lényeg a tartalmon van.

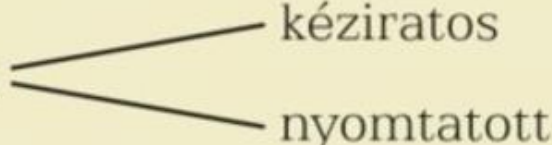
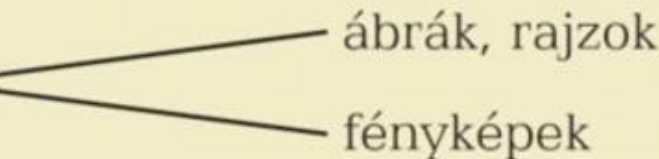
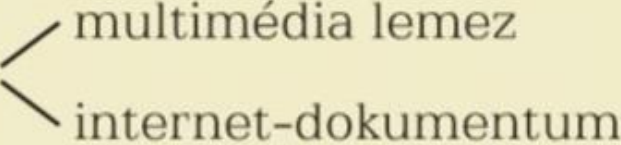

Dokumentumok csoportosítása:

BLZS©

Az **elektronikus** dokumentum az utóbbi évtizedek terméke. A lényege az, hogy **számítógépes formában, digitálisan tároljuk az információt**, legyen az szöveg, kép vagy bármi. Persze így a régi dokumentumok is válhatnak elektronikussá (pl. lefényképezünk digitális géppel egy régi oklevelet). de egyáltalán nem baj.

A dokumentumok főbb típusai	Példák
ÍRÁSOS <ul style="list-style-type: none"> kézirat nyomtatott	a „Nemzeti dal” kézirata könyv, folyóirat, újság
KÉPI <ul style="list-style-type: none"> ábrák, rajzok fényképek	moziplakátok az idős Kossuth képei
AUDIOVIZUÁLIS — film, video	játékfilm, dokumentumfilm
ELEKTRONIKUS <ul style="list-style-type: none"> multimédia lemez internet-dokumentum	világatlasz CD-ROM-on egy könyvtár honlapja

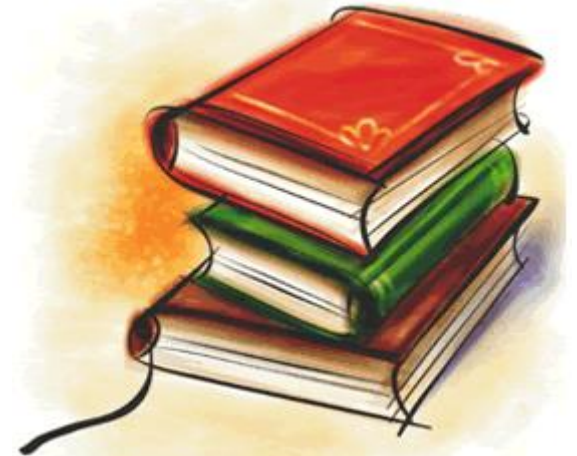
A könyv fontosabb részei:

BLZS©

A könyv fontosabb részei

A **könyv** mindmáig az emberiség egyik legnagyobb találmánya, még korunkban is a **legalapvetőbb és leggyakoribb dokumentumtípus**. Tartalmi szempontból nehéz meghatározni: talán a legjobb, ha azt mondjuk, szemben az időszakonként megjelenő kiadványokkal (újságok, hetilapok stb.) a könyv **egyedi és befejezett dokumentum**.

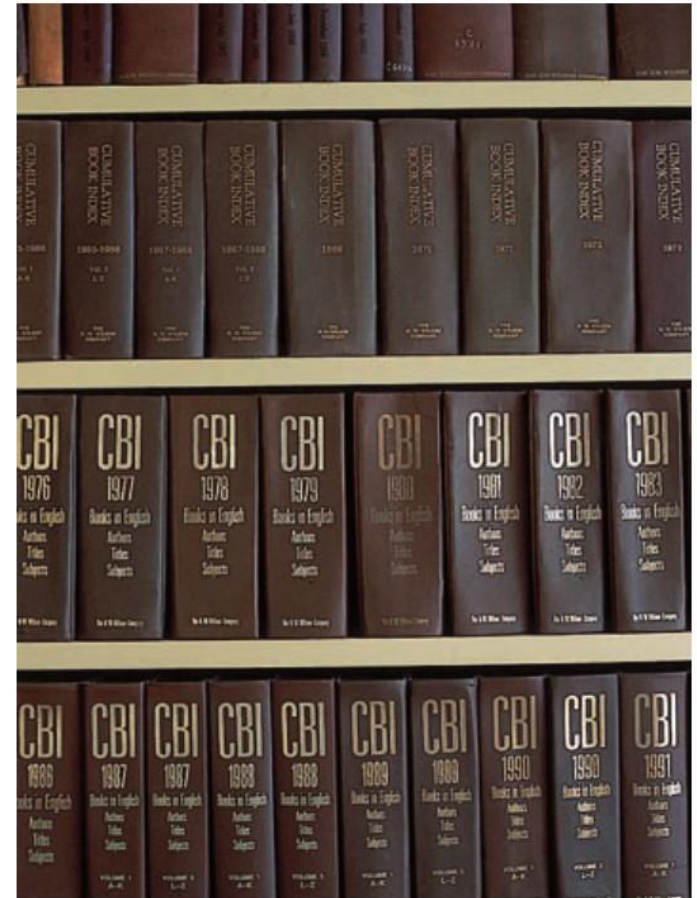
Könyvtárhasználat_2

Ismeretközlő művek

Az ismeretközlés
színvonala szerint
megkülönböztetünk

- **szakkönyveket**

Ide tartoznak például
a tudományos munkák,
az egy témát szakmai
igénnyel tárgyaló könyvek,
a felsőoktatásban
használatos művek.

*A komoly tudományos
szakkönyvek néha ijesztően
vastagok és sokkötetesek*

Ismeretközlő művek

BLZS©

- ismeretterjesztő könyveket

Olyan könyvek, amelyek tárgyilagosan, jó színvonalon, de az átlagos műveltségű ember számára is érthető módon mutatnak be egy témát.

Irodalmi művek

BLZS©

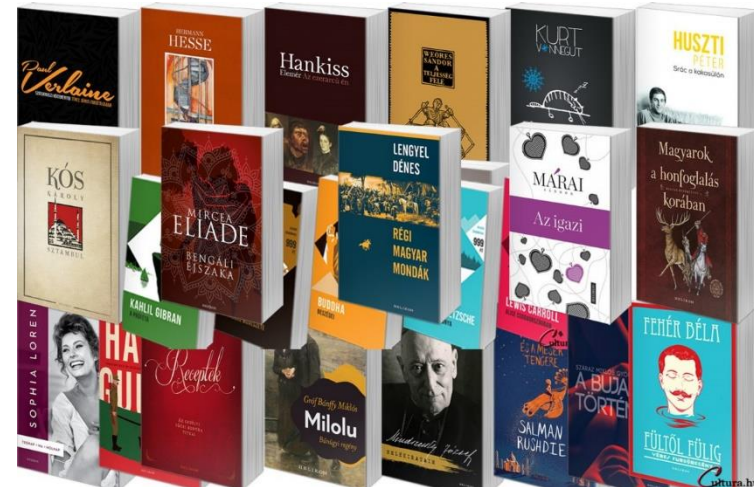
A művészi szándék meglétét kutatva megkülönböztetünk

- **szépirodalmi** műveket

Azok az alkotások tartoznak ide, amelyekben egy téma feldolgozása művészi színvonalú.

- **szórakoztató irodalmi** műveket

A szórakoztatni akaró, kikapcsolódást nyújtó, de sem különösebb tárgyi ismereteket, sem művészi élményt nem adó könyveket számítjuk ide.

Zárt raktár és szabadpolcos rendszer

A lényegi különbség abból fakad, hogy az olvasótermekben, a kölcsönzőben szabadon hozzáférhető-e a könyvtári állomány nagyobbik része, vagy **a dokumentumok tetemesebb része zárt raktárakban van, ahova az olvasók nem mehetnek be.**

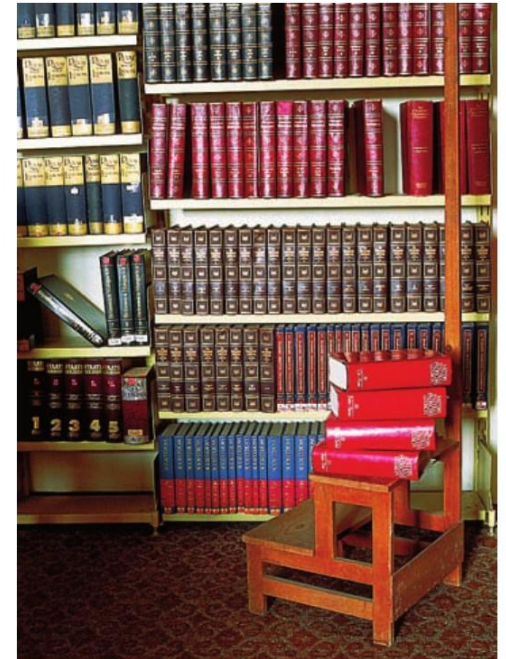

A zárt raktári rendszerű könyvtárakban az olvasó és a dokumentum között a kapcsolat a katalógus, a számítógépes rendszer és a tájékoztató könyvtáros.

Más gyűjteményekben a könyvtári anyag szabadon hozzáférhető az olvasói termekben. Az ilyen könyvtárat szabad-polcos rendszerűnek nevezzük. Nem ritka az sem, hogy a könyvtárak a vegyes rendszert választják.

Kézikönyvek a könyvtár polcain

A könyvtári szakrend: az ETO

A szabadpolcos részben a könyveket tartalmuk szerinti csoportokba rendezik, ezért az egymással rokon tartalmú kötetek egymás mellé kerülnek. A könyv és könyvtár évezredes története során sokféle módszert kitaláltak arra, hogyan helyezték el a könyveket.

ETO(Egyetemes Tizedes Osztályzás)

- 0- Általános összefoglaló könyvek.
- 1- Filozófia, lélektan, etika, esztétikai.
- 2- Vallástudomány.
- 3- Társadalomtudomány.
- 4- Jelenleg üres
- 5- Természettudomány.
- 6- Alkalmazott tudományok, technika
- 7- Művészetek, sport.
- 8- Nyelv- és irodalomtudomány.
- 9- Földrajz, történelem és életrajzok.

A múlt század elején terjedt el a ma is használt **Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO)**. Az ETO a könyveket **tíz osztályból álló szerkezetbe sorolja be, ezek tovább bonthatóak újabb tíz osztályba, tíz alosztályba stb.**

Az ETO táblázat felépítése

Az ETO főosztályai	Az ETO osztályai	Az ETO alosztályai
0 Általános kérdések	3 Társadalomtudományok	3 Társadalomtudományok
1 Filozófia. Pszichológia	30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei	30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei
2 Vallás. Teológia	31 Demográfia. Szociológia. Statisztika	31 Demográfia. Szociológia. Statisztika
3 Társadalomtudományok	32 Politika	32 Politika
4 (Jelenleg betöltetlen főosztály)	33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány	33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány
5 Matematika és természettudományok	34 Jog	330 Gazdaság általában
6 Alkalmazott tudományok	35 Államigazgatás. Közigazgatás. <u>Hadtudomány</u>	331 Munkaügy. Foglalkoztatás. Munkagazdaságtan. Munkaszervezés
7 Művészetek. Játékok. Sport	36 Szociális munka. Szociális segítségnyújtás. Lakáskérdés. Biztosításügy	331.1 A munka elmélete és szervezete
8 Nyelvészet és irodalom	37 Nevelés és oktatás. Képzés	331.23 Munkamegosztás
9 Régészet. Földrajz. Életrajz. Történelem	39 Néprajz. Etnológia. Etnográfia. Folklor. Népszokások. Magánélet szokásai. Hagyományok	331.262 Az emberi munkaerő

Könyvtárhasználat_01

BLZS©

Mit találunk egy könyvtári könyv gerincén?

ETO

A tudományok tíz főosztálya az ETO szerint a következő:

- 0 általános, összefoglaló művek
- 1 filozófia, lélektan, etika és esztétika
- 2 vallástudományok
- 3 társadalomtudományok
- 4 (üres jelenleg)
- 5 természettudományok
- 6 alkalmazott tudományok, technika
- 7 művészetek, sport
- 8 nyelv- és irodalomtudomány
- 9 földrajz, történelem és életrajzok

Ha ebben a rendszerben el akarunk helyezni pl. egy Karthágó történetéről szóló művet, akkor az a következő számot kapja:

- 9 földrajz, történelem és életrajzok
  - 93/99 történelem
    - 931 Az ókori népek története
    - 939.7 Karthágó története

Katalógusok

BLZS©

Ha keresünk **egy nagyobb könyvtárban, jó dolog böngészni** a szakrendben elhelyezett könyvek között. **De** ha túl sok könyv van, vagy már eleve egy konkrét művet keresünk, akkor **ez a módszer nem hatékony.**

Katalógusok

BLZS©

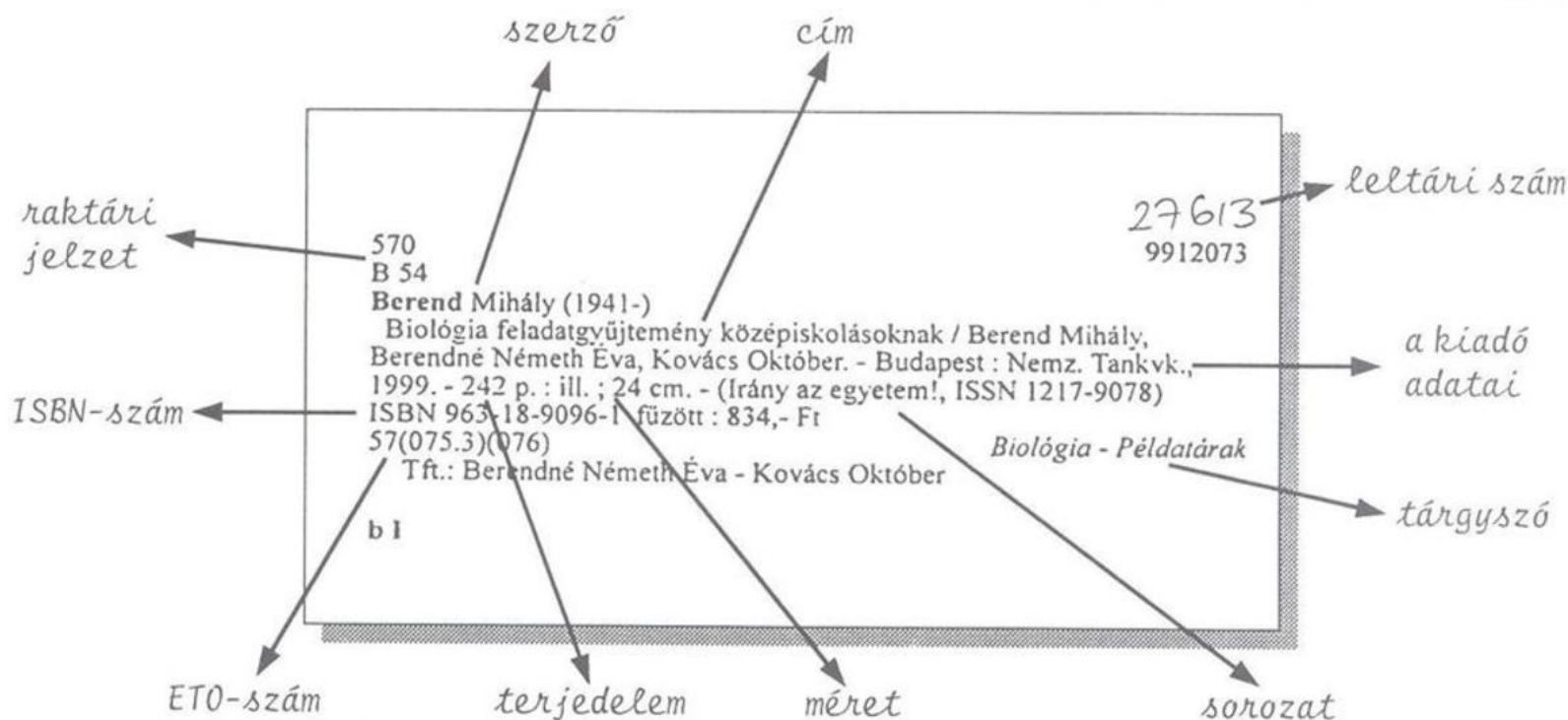
A könyvtári katalógusok a könyvtárban található dokumentumok sokoldalú visszakeresését teszik lehetővé.

Katalógusok

BLZS©

A katalógusok arra az ötletre épülnek, hogy míg **egy könyv fizikai valójában csak egy helyre rakható**, addig a róla készült rövid leírás **tetszés szerinti példányban előállítható és besorolható**.

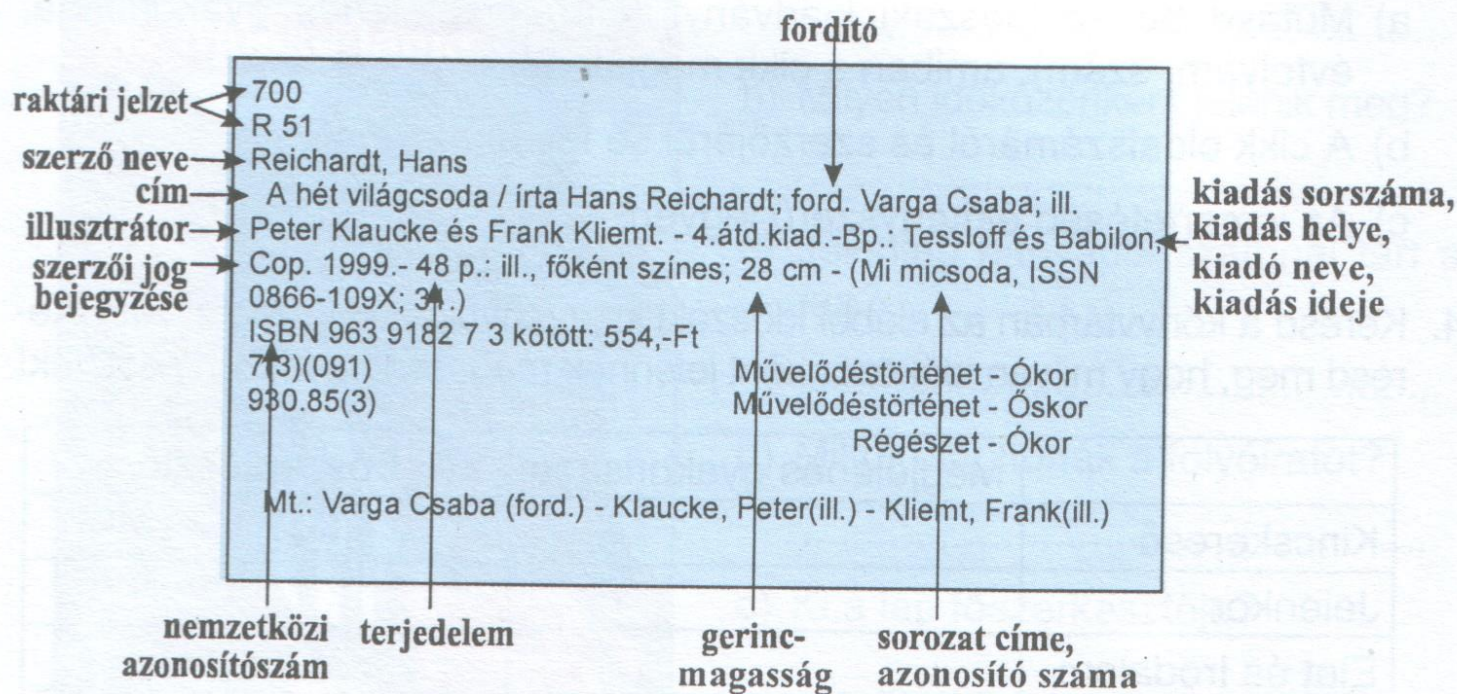

Katalógusok

BLZS©

A katalóguscédula a dokumentumot helyettesíti, annak névjegye, minden fontos adatot tartalmaz róla.

Könyvtárhasználat: fontosabb fogalmak

BLZS©

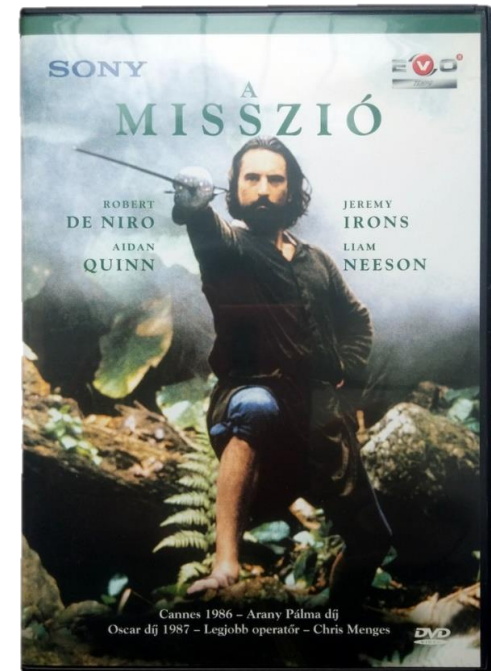

BLZS©

Audiovizuális dokumentum

BLZS©

Azon dokumentumok összefoglaló neve, amelyek hangfelvételt és/vagy mozgóképanyagot tartalmaznak, tekintet nélkül hordozó anyagukra

BLZS©

Betűrendi jel

A szakrendben elhelyezett könyvanyag esetében az adott szakrendi jelzeten belül jelzi a könyv pontos helyét.

Bibliográfia

Egy adott témában fontos dokumentumok címeit rendszerezően tartalmazó jegyzék. Szakirodalom-jegyzéknek is mondjuk. A görög biblos és graphia szavakból = könyveket leírni, összeírni.

http://www.softing.hu/~bibliodemo/biblikor.htm - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Go Favorites Help

Address: http://www.softing.hu/~zok/bibliodemo/biblikor.htm

MAGYAR NEMZETI BIBLIOGRÁFIA
KÖNYVEK BIBLIOGRÁFIÁJA

MUTATÓ	Általános művek
	Filozófia, Pszichológia
	Teológia, Vallás
	Társadalom, Társadalomtudományok
	Természettudományok
	Alkalmazott tudományok
	Művészet, Szórakozás, Sport
	Nyelvek, Irodalom
	Földrajz, Történelem

51. ÉVF. 3. FÜZET - 1996. FEBR. 1.

Shortcut to http://www.softing.hu/~zok/bibliodemo/biblikor.htm

Start System Monitor Exploring - Z:\public_h... Telnét - kozos.softing.hu http://www.softing... 10:20

MAGYAR NEMZETI BIBLIOGRÁFIA
KÖNYVEK BIBLIOGRÁFIÁJA - WWW
HU ISSN 1417-1791

[Könyvek](#) | [Periodikumok](#) | [Térképek](#) | [Kották](#) | [Hangfelvételek](#)

2002 - 6. évfolyam, 1. szám Betűméret [A] [0] [L]

[Bibliográfiai tételek szakrendben](#)

[Névmutató](#)
[Címmutató](#)
[Tárgymutató](#)
[ISBN, ISSN mutató](#)

[Impresszum](#)

© OSZK & Softing 1997-2006

Bibliográfiai tételek szakrendben

01 Lexikonok, Enciklopédiák	26 Filozófia
02 Bibliográfiák, Könyvtári, kereskedelmi könyvkatalógusok	27 Teológia, Vallás, Vallástudomány
03 Sorozatok, Folyóiratok	28 Szociológia, Szociográfia, Statisztika, Demográfia
04 Szervezetek, Testületek, Rendezvények	29 Néprajz, Etnológia
05 Írás, Könyv, Könyvtár, Informatika	30 Politika
06 Nyomtatott és elektronikus sajtó, Tömegkommunikáció	31 Történettudomány, Történelem, Művelődéstörténet, Régészet
07 Tudomány, Kultúra, Civilizáció	32 Földrajztudomány, Földrajz
08 Tudományosan felderítetlen jelenségek, Okkultizmus, Ezoterika	33 Jog, Jogtudomány, Közigazgatás
09 A természet, Környezetvédelem	34 Hadtudomány, Haditechnika
10 Matematika	35 Szerveztudomány
11 Fizika, Mérés, Atomtechnika	36 Gazdaság, Termelés, Kereskedelem
12 Kémia	37 Társadalompolitika, Szociálpolitika, Szakszervezetek
13 Földtudományok	38 Oktatás, Nevelés, Művelődés
14 Csillagászat, Geodézia, Térképészet	39 Sport, Játék, Szórakozás
15 Biológiai tudományok	40 Művészet, Művészettörténet, Muzológia
16 Humánbiológia, Pszichológia	41 Zene, Hangszerek
17 Orvostudomány, Egészségügy	42 Színház, és filmművészet, Táncművészet
18 Technika általában, Nehézipar, Géptan, Bányászat, Energiaipar, Tüzeléstechnika	43 Nyelvek, Nyelvtudomány
19 Számástechnika, Automatika	44 Irodalomtudomány, A világirodalom története
20 Híradástechnika, Audiovizuális technika	45 Magyar irodalomtörténet
21 Könyvgyártás, Feldolgozó iparok, Szolgáltató iparok	46 Szépirodalom
22 Építőmérnöki tudományok, Építés	47 Magyar szépirodalom
23 Közlekedés, Járművek, Híradásügy, Posta	48 Gyermekkönyvek
24 Mezőgazdaság, Élelmiszeripar, Állatorvoslás	49 Vegyes tartalmú könyvek
25 Háztartás, Otthon	

Digitális

Könyvtári szem pontból egy **hagyományos adathordozón (papír, film, hang- és videoszalag stb.) levő információ számítógépre vitele** valamilyen speciális eszközzel (képbeolvasó szkennер, hang- és videokártya stb.); a rajtuk levő hagyományos jelek számjegyekké (digit)alakítása.

Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO)

BLZS©

Az ismereteket és hordozóikat rendszerező
könyvtári módszer, amelyet a tizedes számok

alapján alakítottak ki. Tíz nagy csoportba sorolja a tudományokat, s mindegyiken belül tíz osztály, azokon belül tíz alosztály stb. hozható létre. A számítógépes könyvtári feldolgozás elterjedésével egyre inkább háttérbe szorul a gyakorlati jelentősége.

Az ETO táblázat felépítése

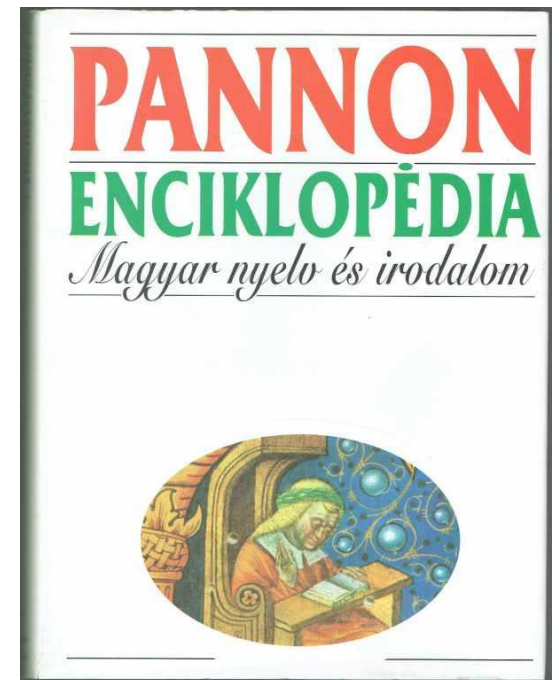
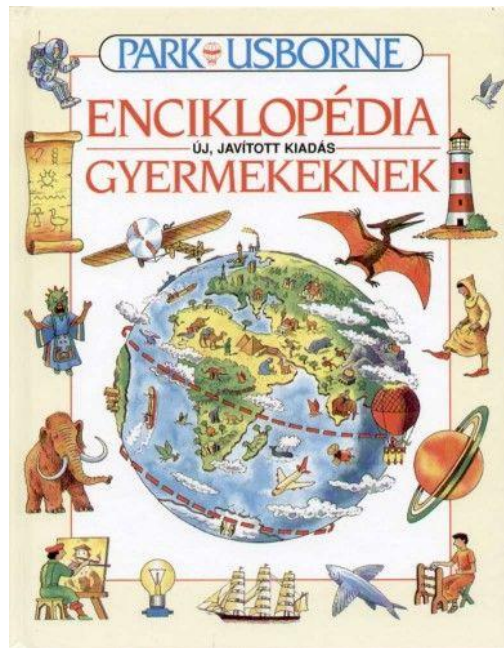
Az ETO főosztályai	Az ETO osztályai	Az ETO alosztályai
0 Általános kérdések 1 Filozófia. Pszichológia 2 Vallás. Teológia 3 Társadalomtudományok 4 (Jelenleg betöltetlen főosztály) 5 Matematika és természettudományok 6 Alkalmazott tudományok 7 Művészetek. Játékok. Sport 8 Nyelvészet és irodalom 9 Régészet. Földrajz. Életrajz. Történelem	3 Társadalomtudományok 30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei 31 Demográfia. Szociológia. Statisztika 32 Politika 33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány 34 Jog 35 Államigazgatás. Közigazgatás. Hadtudomány 36 Szociális munka. Szociális segítségnyújtás. Lakáskérdés. Biztosításügy 37 Nevelés és oktatás. Képzés 39 Néprajz. Etnológia. Etnográfia. Folklor. Népszokások. Magánélet szokásai. Hagyományok	3 Társadalomtudományok 30 A társadalomtudományok elmélete, módszertana és módszerei 31 Demográfia. Szociológia. Statisztika 32 Politika 33 Gazdaság. Közgazdaságtudomány 330 Gazdaság általában 331 Munkaügy. Foglalkoztatás. Munka. Munkagazdaságtan. Munkaszervezés 331.1 A munka elmélete és szervezete 331.23 Munkamegosztás 331.262 Az emberi munkaerő

BLZS©

Enciklopédia

BLZS©

Az ismereteket átfogó címszavakban közlő speciális vagy általános kézikönyv, ahol a szócikkek lehetnek betűrendi besorolásúak és tematikusak is.

BLZS©

Folyóirat

Rendszeres időszakonként (általában havonta, kéthavonta) **megjelenő sajtótermék**, amely valamely téma vagy szakterület szellemi termékeit, illetve híreit közli.

Helyrajzi szám

A szakrendi jelzet és a betűrendi jelzet együttes alkalmazása a dokumentumok szabadpolcos rendszerben való elhelyezésénél, **hogy a dokumentumok könnyen előkereshetők és visszaoszthatók legyenek.**

Időszaki kiadványok

A rendszeresen, időszakonként megjelenő sajtótermékek összefoglaló neve (folyóirat, újság)

ISBN

(International Standard Book Number)

Nemzetközi szabványos könyvazonosító szám

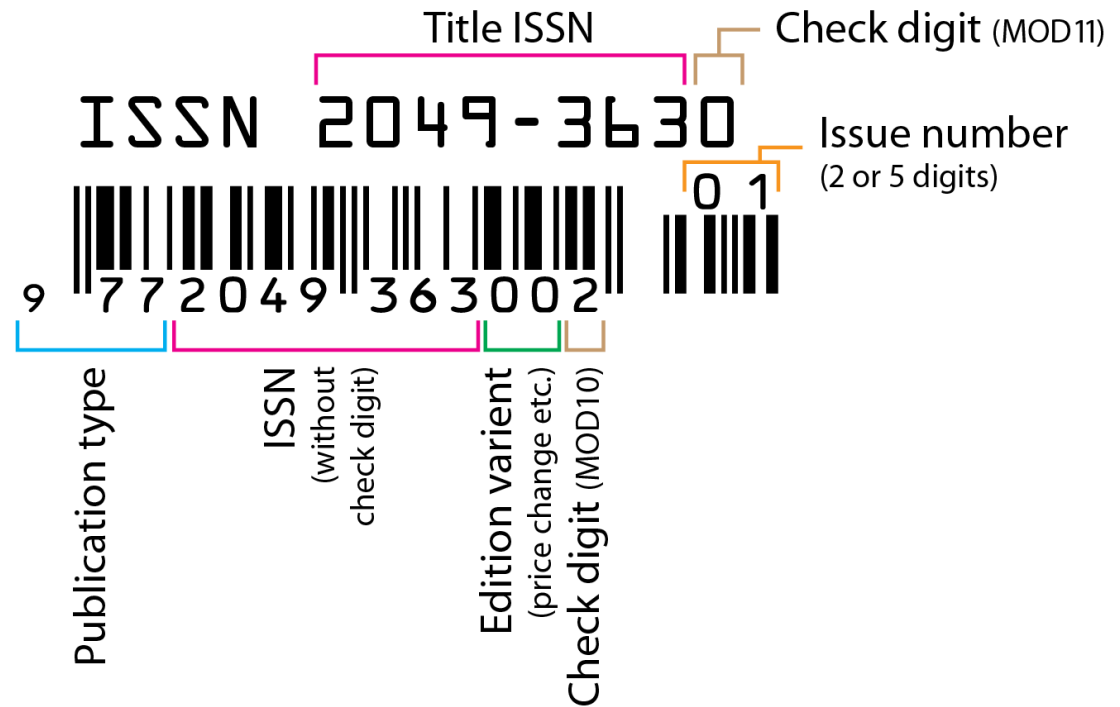
A könyvek egyedi azonosítására szolgáló, nemzetközileg használatos kódszám.

ISSN

(International Standard Serial Number) **nemzetközi szabványos időszaki kiadványazonosító szám**

Az időszaki kiadványok egyedi azonosítására szolgáló nemzetközileg használatos kódszám.

Katalógus

A könyvtári szóhasználatban **a dokumentumok sokoldalú visszakereshetőségét biztosító rendszer**, amely régebben listák, majd **cédulák** formájában, újabban számítógépes katalógusként működik.

Kéziratos dokumentum

BLZS©

A dokumentumok speciális, nem sokszorosított, illetve nem terjesztett fajtája. Általában kézzel írottak, de a modern korban már készülhettek írógéppel vagy éppen számítógéppel is.

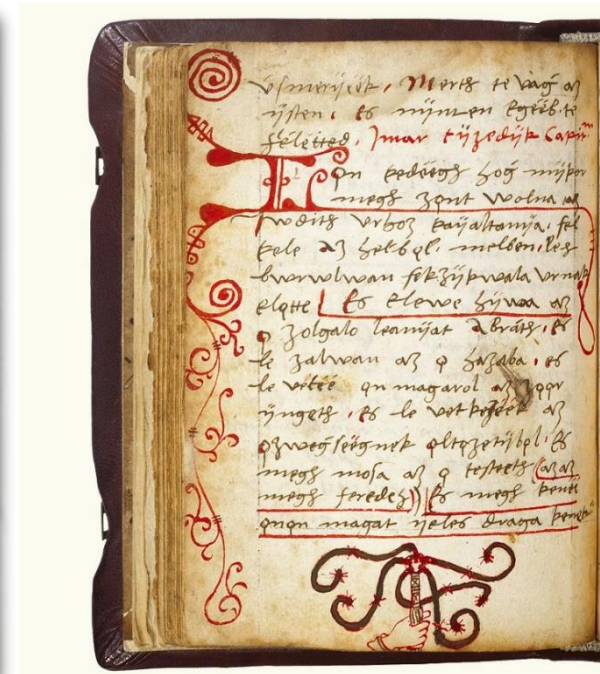

BLZS©

Kódex

BLZS©

A kézzel írott könyvek összefoglaló neve. Jellemzőes korszakuk a **könyvnyomtatás előtti középkor** volt. Kezdetben a **pergamen lapokat fatáblák közé tették**, s innen kapta nevét (a latin caudex = fatábla szóból)

BLZS©

Kolofon

A különféle dokumentumok végén található **záradék**, amely a közreműködők, a **kiadó adatait tartalmazza**.

Kolofon

Først publisert i Norge i 2012

Denne redigerte utgaven er fra 2014

Copyright © Oddbjørn By 2012

Copyright © Olden Forlag 2012

Illustrasjoner: Trond Kulterud

Omslagsdesign: bokarbeid.no

Innvendig design: bokarbeid.no

Skrift: Garamond Pro 12/14,5 pkt.

ISBN: 978-82-998591-5-8

Henvend deg til forfatteren eller forlaget dersom du ønsker å klippe tekst fra boka til bloggen eller hjemmesiden din. All trykk og viderepublisering kan kun foregå etter forhåndstillatelse. Utnyttelse i strid med dette medfører normalt erstatnings- og straffeansvar.

Kötelesepéldány

A középkor vége óta ismert **jog**, amely egy vagy több fontos könyvtár számára biztosítja, hogy kötelező érvénnyel megkapja az előállítótól az adott dokumentumot. Legfontosabb szerepe, hogy így egy nemzet, egy nyelv stb. teljes dokumentum természetét nyilvántartják (regisztrálják), ill. lehetőség szerint az összes dokumentum az utókor számára elérhető marad.

Kötelesepéldány

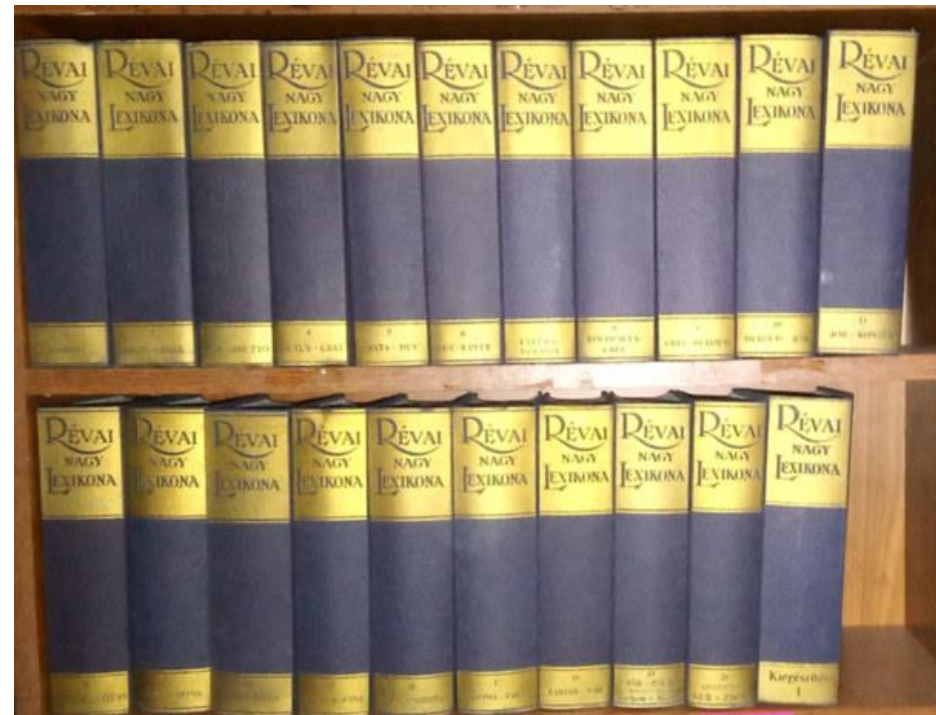
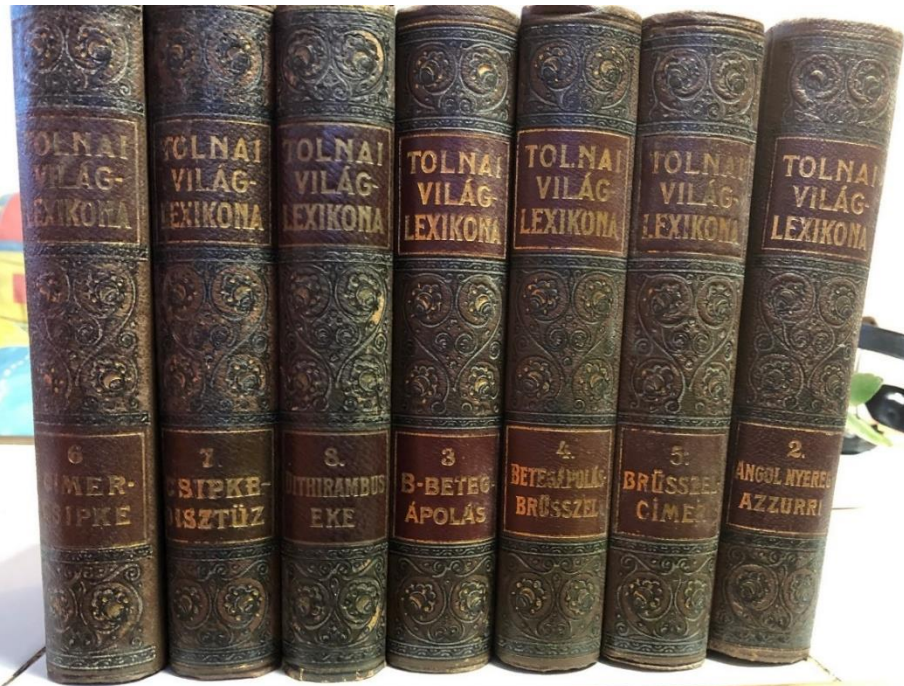
Az első köteles példányra vonatkozó jogszabály 1537-ben született Franciaországban, amely I. Ferenc magánkönyvtára számára biztosított köteles példányokat.

A köteles példány alapvető célja az ország területén keletkezett dokumentumtermés

- nemzeti könyvtári gyűjtése és megőrzése
- nemzeti bibliográfiai számbavétele, nyilvántartása
- statisztikai számbavétele
- könyvtári rendszerben való hozzáférhetővé tétele

Lexikon

Az ismerteket mindig **betűrendbe szedett rövid címszavak**ban tárgyaló általános vagy speciális **kézikönyv**.

Referátum

Dokumentumok tartalmáról szóló, annak **lényeges állításait röviden összefoglaló tájékoztatás**. Általában folyóiratszerű gyűjteményes formában jelennek meg, tartalmilag egyes tudományágakhoz kötődve. A tudósok így könnyen tájékozódhatnak, hogy érdemes es-e megszerezniük az eredeti dokumentumot.

A referátum minőségi szempontjai

- **Teljesség:** Tartalmazza az eredeti dokumentum minden lényeges tartalmi elemét. Az eredeti dokumentum ismerete nélkül is legyen érthető.
- **Pontosság:** Pontosan tükrözze az eredeti szöveg teljes tartalmát és az abban foglalt véleményt.
- **Objektivitás:** Ne értékeljen. Felépítése kövesse az eredeti szöveg felépítését, használja a szerző terminológiáját.
- **Rövidség:** Kerülje a felesleges szófordulatokat és a redundáns fogalmazást.
- **Érthetőség:** Általánosan ismert szakkifejezéseket használjon, kerülje az egyénieskedő megfogalmazásokat, az új kifejezéseket magyarázza meg.

Szabadpolcos rendszer

A zárt raktári renddel ellentétben kialakított könyvtári rend, ahol minden dokumentum nyilvánosan megtekinthető, kézbe vehető. A dokumentumok elhelyezése tematikus, a visszakereshetőséget a szakrendi jelzet biztosítja.

Szakrendi jelzet

BLZS©

A dokumentumon található, annak tartalmi besorolására utaló jel, legtöbbször az ETO-számból kialakítva.

A

BLZS©

Szerzői betűrendes katalógus

A könyvtári katalógusok azon fajtája, amikor a dokumentumokat. **a rendszer szerzőik betűrendjében sorolja föl.**

A katalógus két alapvető fajtája:

● Betűrendes katalógus

- szerzői betűrendes
- cím szerinti betűrendes
- sorozati katalógus

A könyvtárakban gyakran a szerzői és a címkatalógus egybeolvad (ez a keresztkatalógus).

● Tárgyi katalógusok: 1.: Szakkatalógus

Az ETO alapján a művek tartalma, tárgyköre szerint csoportosít. Akkor használjuk, ha nem konkrét szerzőre vagy műre, hanem valamilyen ismeretágra vagyunk kíváncsiak.

Szerzői jog

BLZS©

Szellemi alkotások, így az azokat őrző dokumentumok megvásárláskor **nem kerülnek teljes mértékben birtokunkba**, vagyis a bennük szereplő ismeretanyaggal, tudással kapcsolatban **kötelezettségeink vannak**.

Ez azt jelenti, hogy **nem másolhatjuk azokat szabadon**, s hivatkozás nélkül nem is hasznosíthatjuk a bennük

foglaltakat. Az angol **copyright (jogtulajdonos)** szó, ill. jele a körbezárt „C”: ©.

BLZS©

Szótár

BLZS©

Egy **nyelv szókincsét** vagy annak egy részét **betűrendes formában bemutató kézikönyv**.

Az egynyelvű változat a szavakat saját nyelvén magyarázza (pl. értelmező szótár), míg a kétnyelvű, vagy többnyelvű szótárak a nyelvtanulást ill. a fordítást segítik.

BLZS©

Zárt raktári rend

Régebbi vagy nagyon nagy állománnyal rendelkező könyvtárak állománykezelési módja, ahol a dokumentumok nem szabadon érhetőek el (mint a szabadpolcos rendszerben), hanem többnyire csak a katalógusokon keresztül.

A könyveket ilyenkor beszerzési, vagy más praktikus rendben helyezik el egy zárt raktárba.

Papirusz

az **egyiptomi sásféléből**, a papiruszból **bonyolult eljárással készítettek** írásra alkalmas anyagot, amit aztán **feltekerve tároltak**.

Pergamen

finoman kidolgozott állatbőr, amelyet kezdetben a papiruszhoz hasonlóan, azt utánozva tekercsekben, később hajtogatott lapokban tároltak.

A kódexek jelentős része is erre az anyagra íródott. Nevét Pergamon városáról kapta.

